

Resipientundersøkelser. Hva trenger vi?

Av Per Bjørn Holmesland

Per Bjørn Holmesland er direktør i Norsk Hydro A/S.

Innlegg på møte i Norsk Forening for Vassdragspleie og Vannhygiene 29. november 1976.

Som alt liv og all menneskelig virksomhet trenger industrien vann, og konkurrerer med

drikkevannsforsyning
kraftproduksjon
jordbruksvanning
fiske
friluftsliv

Industriens behov er prosessvann og vaskevann, kjølevann, transportvann og vann som resipient. Behovet har økt stadig. I moderne tettbebyggelse inklusiv lekkasjer 500—1 000 l/person døgn (boliger, off. bygninger, småindustri). Industrien som helhet skal ifølge NTNF perspektivanalyse for forurensning (1971) bruke 5—10 ganger så meget som boligene i Norge.

Behovet for vann er tydelig nok, men hvordan er behovet for resipientundersøkelser?

Det var engang da vi på Herøya skulle bestemme oss for *prioritering* i arbeidet med å bidra til å dempe algeveksten i Frierfjorden. Det var før Miljøverndepartementet var født. NIVA foretok her en resipientunder-

søkelse direkte på sak, med sestonmålinger i felten, og algevekstmålinger i laboratoriet.

For effektiv spredning av avløpsvann og varmt kjølevann i en lagdelt fjord kan strøm- og sjiktungsundersøkelser være nyttig for å bestemme *utslippssted* og *utslippsdyp*. De samme undersøkelser vil vær nyttige for å bestemme hvor *inntak* av vann bør legges, i forhold til utløp og andre faktorer som kan påvirke vannkvaliteten. Som eksempel kan nevnes anlegg hvor sjøvann brukes som råstoff.

Når det gjelder de mer generelle vassdrags- og fjordundersøkelser, ser det ut til at nytten fra et rent, nøkternt industrisynspunkt etter hvert er blitt minimal. SFT stiller nemlig *uansett* resipient krav om at det skal brukes best tilgjengelig teknologi i prosesser og renseanlegg (kfr. Mongstad og Rafnes). De generelle undersøkelser blir da en ren kartlegging av forholdene, som ikke kan påvirke noen beslutninger i industrien, i hvert fall ikke i den eksisterende industri. Det som industrien da trenger er igjen *skreddersydd* undersøkelser for å kontrollere at renseanlegg er i orden (utslippsmålinger), og en kontroll av

at utslippsanordninger virker som beregnet (spredning, fortynningsgrad).

Når det gjelder virkning av jordbruk, spredt bebyggelse, avrenning fra overflate- og grunnvann, årstidernes skiftning og langtransporterte forurensninger, kan generelle under-

søkelser være av betydning. Jeg stiller allikevel spørsmålet om man ikke *her også* kommer lenger med rett på sak, eller problemundersøkelser som NIVA kaller det, når det gjelder å utnytte ressurser av penger, mannskap og utstyr best mulig.